

Steng den globale skyggeøkonomien!

Vedtatt på SVs landsmøte 15. mars 2015

Den største trusselen mot demokratiet er den globale skyggeøkonomien. Gjennom hemmelighold og råskap styrer multinasjonale storkapitalister sammen med de kriminelle og korrupte enorme verdier – utenfor felleskapets rekkevidde.

Den globale skyggeøkonomien er den største driveren av større ulikhet, avdemokratisering, kriminalitet, skattekonkurrans og maktkonsentrasjon. I 2016 vil de 1% rikeste eie mer enn halvparten av verdiene i verden, og finansielt hemmelighold er en sentral årsak til dette. Strukturen inkluderer skatteparadis, hemmeligholdsjurisdiksjoner, lovverk som hindrer skatteinnkrevere relevant innsyn og selskapskonstruksjoner som anonymiserer det reelle eierskapet. De som tjener på den globale skyggeøkonomien er mektige og de bekjemper et hvert forsøk på å begrense den. Når makt og ressurser i stadig større grad overføres til skyggeøkonomien truer dette selve fundamentet for demokratiet.

Den globale skyggeøkonomien har vokst i omfang og kompleksitet over de siste 50 årene. Internasjonale selskaper er aktive i å skape og opprettholde den samme skyggeøkonomien som kriminelle innen våpenhandel og menneskehandel er avhengige av. De få tiltakene i kjølvannet av finanskrisen går i riktig retning, men er alt for små.

Selv om den rike delen av verden er utgangspunktet for den globale skyggeøkonomien, så trues velferden også her. Internasjonale selskaper registrert i skatteparadis driver en økende del av velferdsstatens tjenester på grunn av privatisering og konkurranseutsetting. Faglige rettigheter og forhandlingsretten i særdeleshet blir systematisk utfordret av mangelen på innsyn i bedriftens reelle økonomiske situasjon. Den samlede årlige skatteunndragelsen i Norge er ifølge Økokrim minst 136 milliarder kroner.

Det er likevel de fattigste menneskene og de fattigste landene som i størst grad er utsatt for overgrep med utspring i den globale skyggeøkonomien. Om lag 7,500 milliarder kroner forsvinner ulovlig ut av utviklingsland hvert år. Det er mer enn all bistand og alle utenlandsinvesteringer til utviklingsland tilsammen. Denne systematiske og velorganiserte plyndringen fører til utenkelige menneskelige lidelser, svake stater og ikke-eksisterende velferdstilbud, og er svært konflikt drivende. Samtidig viser forskning at problemet blir verre. Den ulovlige eksporten av penger fra utviklingsland øker med så mye som 9% i året. Omtrent 65% av de 7,500 milliardene som ranes fra utviklingsland har sin kilde i handel innad i multinasjonale selskaper. Gjennom å sette kunstige priser på handel av varer og tjenester innad i en selskapsstruktur kan multinasjonale selskaper flytte profitten til de landene som har nullskatt.

Da SV satt i regjering ble fokuset i utenrikspolitikken rettet mot viktige deler av problemet. Norge ble plassert i en lederposisjon i kampen mot finansielt hemmelighold. Nå er det helt nødvendig å iverksette en rekke nye tiltak. SV vil arbeide på alle nivåer

for å fremme forståelse for situasjonen og iverksette tiltak for å knekke den globale skyggeøkonomien.

I tillegg vil SV jobbe for

- At selskapsadvokaters taushetsplikt begrenses slik at forhold som angår bevisste tiltak for å unngå skatt i Norge skal underlegges meldeplikt til skattemyndighetene.
- At en utvidet land-for-land-rapportering for alle bransjer iverksettes med det første.
- At Norge går inn for en ny standard for automatisk skatteinformasjonsutveksling som går lengre enn OECD sitt forslag.
- At et offentlig register over reelt eierskap for alle selskaper med virksomhet eller eierskap i Norge blir opprettet.
- At utviklingspolitikken rettes inn mot å styrke utviklingslands evne til å avdekke skattejuks.
- At ingen norske statseide selskaper eller fond skal bruke skatteparadis eller hemmeligholdsjurisdiksjoner (F.eks Norfund, SPU, Statoil, Telenor etc.)
- At alle offentlige innkjøpere skal kunne velge bort leverandører som ikke er åpne om eierforhold, selskapsstrukturer og land-for-land-rapporteringsdata.
- At Norge ikke inngår i handels- eller investeringsavtaler som hindrer arbeidet for mer åpenhet og for å stanse kapitalflukt.
- At det innføres krav om åpenhetsgarantier fra selskaper som opererer i Norge.